

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ В УКРИТТІ

Ярмолюк Оксана

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука »*

Марчук Оксана

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука »
м. Рівне, Україна*

В умовах сучасних викликів, спричинених повномасштабною війною, проблема забезпечення безпечного й комфортного середовища для дітей дошкільного віку набуває особливої актуальності. Довготривале перебування в укриттях негативно впливає на психоемоційний стан дітей, обмежуючи їхні можливості для повноцінної рухової, пізнавальної та ігрової діяльності.

За даними міжнародної організації Save the Children, за 2022 рік українські діти провели в укриттях понад 920 годин, що дорівнює більш ніж 38 дням, через постійні повітряні тривоги, ракетні удари та бойові дії. За цей період в Україні було оголошено 16 207 повітряних тривог, кожна з яких тривала в середньому близько години [3]. У зв'язку з цим, дослідження ігрових методів навчання, спрямованих на зниження стресу та підтримку розвитку дітей в умовах укриття, стає важливим завданням сучасної дошкільної освіти.

Укриття в ЗДО – спеціально організоване приміщення в будівлі або на території закладу, що слугує захистом для дітей та персоналу в разі фізичної небезпеки, яке пройшло відповідну експертизу та відповідає нормативним вимогам, враховує вікові особливості дітей дошкільного віку, забезпечено необхідним майном, інвентарем, засобами та матеріалами. Обов'язкова умова перебування дітей в укриттях – спланований змістовий контент роботи та різноманітні активності, які допоможуть зняти рівень напруги, заспокоїтися, пережити цей час з користю і не призупинити освітній процес [4].

При організації окремих зон для дітей дошкільного віку важливо заздалегідь підготувати їх необхідним обладнанням, дотримуючись таких рекомендацій:

1. У творчому куточку варто передбачити окремі столи для занять малюванням, ліпленням із пластиліну, плетінням з бісеру та створення аплікацій. Матеріали потрібно зберігати у коробках або боксах, а роздаткові матеріали, як-от розмальовки, завдання, загадки та головоломки, слід розподілити за віковими категоріями та зберігати у підписаних боксах біля робочих місць дітей для зручності.

2. Обов'язково потрібно відвести місце для фізичної активності, щоб діти могли зняти напругу під час довгих повітряних тривог. Це допоможе уникнути нудьги та дозволить їм виконувати фізичні вправи.

3. Варто також створити «зону тиші», де діти зможуть відпочити. Якщо простір обмежений, ця зона може бути частиною іншої локації. Для комфорту дітей слід забезпечити підстилки та пледи, а поруч розмістити коробки з антистресовими іграшками [5].

Для організації діяльності дошкільників в укритті оптимальним є створення ігрових осередків: творчого, бібліотеки, куточка для настільних ігор та сенсорно-пізнавального осередку. Важливо ретельно підбирати іграшки, які не набридатимуть дітям, як-от великий конструктор, мозаїка, шнурівки, пазли тощо. Також корисними є розмальовки, аркуші для малювання, олівці та дитячі книжки. Варто уникати іграшок для активних ігор через обмежений простір і холодну підлогу.

Для різноманітності потрібно мати запас іграшок на заміну, а також додаткові матеріали, як-от казки, дидактичні ігри, маленький м'ячик або картинки. Дітей можна зайняти співами, переглядом мультфільмів, пальчиковими іграми чи дидактичними завданнями на зразок «Покажи емоцію» або «Назви який» [2].

Ефективними формами роботи з дошкільниками в укритті для покращення настрою є такі технології як:

- терапія обіймами;
- арттерапія (рвати папір з малюнками, а потім з уривків колаж);
- техніка «Як ти?»;
- коло безпеки (за допомогою ниток, стрічок...)
- вправи на розвиток пам'яті («хто за ким стоїть»);
- казки психологічного змісту, наприклад «Казка про радість», «Промінчик радості» тощо [1].

Отже, в умовах сучасних воєнних реалій, організація безпечного й комфортного середовища для дітей дошкільного віку набуває першочергового значення. Тривале перебування в укриттях потребує ретельного розроблення для забезпечення фізичного, емоційного та психічного благополуччя дітей. Правильна організація ігрових осередків та

підбір відповідних ігор і активностей можуть суттєво зменшити рівень стресу, забезпечити емоційне розвантаження та сприяти подальшому психічному розвитку дошкільників навіть в умовах обмеженого простору.

Застосування таких методик, як терапія обіймами, арттерапія, дидактичні ігри, а також використання антистресових іграшок і психологічних технік, допомагає створити умови для підтримки емоційної стабільності та комфортної адаптації дітей до складних обставин. Особлива увага має приділятися організації фізичної активності та створенню зон відпочинку, що дозволяє уникнути фізичної та емоційної перенапруги.

Важливою частиною освітнього процесу в укритті є участь психологічної служби закладів дошкільної освіти, яка впроваджує ефективні методики роботи з дітьми для зменшення рівня тривожності та підтримки їхнього позитивного емоційного стану. Таким чином, поєднання педагогічних і психологічних підходів у роботі з дошкільниками в укритті стає ключовим фактором для забезпечення їхнього гармонійного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ефективні форми роботи з дітьми в укритті. Освітній проект «На Урок» для вчителів. URL: <https://naurok.com.ua/efektivni-formi-roboti-z-ditmi-v-ukritti-406818.html> (дата звернення: 11.09.2024).
2. Литвиненко К., Алексєва Т. Специфіка створення ігрового середовища в укритті в умовах воєнного часу. Publishing House «UKRLOGOS Group», 2024. С. 222–226. URL: <https://publishing.logos-science.com/index.php/books/article/view/367> (дата звернення: 10.09.2024).
3. Минулого року українські діти провели в укриттях понад 900 годин. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/02/22/252986/> (дата звернення: 03.11.2023).
4. Про організацію безпечного освітнього простору в закладах дошкільної освіти та обладнання укриттів: Лист МОН України від 20.06.2023 р. №1/8820-23. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-organizaciyu-bezpechnogo-osvithnogo-prostoru-v-zakladah-doshkilnoyi-osviti-ta-obladnannya-ukrittiv> (дата звернення: 11.09.2024).
5. Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні : лист МОН України від 02.04.2022 № 1/3845-22. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-rekomendaciyi-dlya-pracivnikiv-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-na-period-diyi-voynennogo-stanu-v-ukrayini> (дата звернення: 09.09.2024).